

VÁLASZÚTON

Tanácstalan tanárok és diákok

Sikeresen lezárult a legrangosabb, legnagyobb múltú országos környezet- és természetismereti tudáspróba, a *Kitaibel Pál Középiskolai Biológiai és Környezetvédelmi Tanulmányi Verseny* döntője, és ezzel pont került a 2016/2017-es tanévre meghirdetett szellemi erőpróba végére.

Pillanatkép a szekcióülés megnyitásáról

Rendkívüli helyzetben, a hagyományos-tól eltérő időpontban, részben más szervezeti keretek között bizonyíthaták felkészültségüket a versenyzők, akik hiánytalanul teljesítették az eredeti országos döntőbe jutás feltételeit. Szögezzük le mindjárt az elején: elsősorban a felkészítőtanárok példás és kitartó segítőkészségének, e verseny melletti elkötelezettségének köszönhetően a kis tudósok kiemelkedő teljesítményt nyújtottak!

Mint arról már beszámoltunk, szervezési hiányosságok miatt a 2016/2017-es tanévben csak tíz megyéből és a fővárosból jutottak versenyzők az országos döntőbe. Mivel a hiányzók miatt a tudáspróba elvesztette országos jellegét, a házigazda, a Széchenyi István Egyetem Mezőgazdaság és Élelmiszer tudományi Karának vezetői – a versenybizottsággal egyetértésben – áthidaló megoldást kerestek és találtak. Részben más formájú verseny keretében kínáltak lehetőséget

a követelményeknek megfelelő fiataloknak arra, hogy szakmai zsűri előtt adhassanak számot kutatómunkájuk tapasztalatairól és felkészültségükről. Így került sor 2017. november 22-én Győrben, a Széchenyi István Egyetem Tudományos és Művészeti Diákköri Konferenciáján a Kitaibel Pál Szekció keretében a tudáspróba megrendezésére. A központi campuson vendégszerető házigazdák és kiváló infrastrukturális feltételek várták résztvevőket. Nem csak a középiskolai szekció létrehozása volt a formabontó. Az is újdonság volt, hogy egy-egy évfolyamon az iskolatípustól függetlenül együtt versenyeztek a fiatalok és kétfordulós volt a megmérettetés. A zsűrik a fordulókat önállóan értékelték, azonban a kiselőadási teljesítmény nagy súlyt kapott a végső helyezési sorrend kialakításában. Az a jellemzője viszont továbbra is megmaradt a tudáspróbanak, hogy önálló kutatómunkára, a természetben végzett megfigyelésekre és az ezekhez

kapcsolódó ismeretek gyarapítására ösztönzött. A döntő résztvevőinek pedig tudós testület előtt, egymással is versengve kellett számot adniuk mindennek eredményeiről, a tapasztalataikról, a levont következtetéseikről és képes, fajfelismerési tesztfeladatsor megoldásával a terepi munkában való jártasságukról.

A Kitaibel-verseny mély beágyazódottságát érzékelteti, hogy az ismételt halasztás ellenére – három versenyző kivételével – az országos döntőbe jutott valamennyi tanuló vállalta a megmérettetést. Évfolyamonként 21-21 fiatal állt a startvonalra. A felkészítőtanárok pedig személyes jelenlétükkel bátorították őket, és egy-egy jó szóval igyekeztek a vizsgadrukkot oldani.

A szekcióülés programja a képes fajfelismerési tesztfeladatsor megoldásával kezdődött. A Kitaibel-verseny és a *TermészetBúvár* honlapján mindenki számára elérhető fajlistából 20-20 növény- és állatfaj felismerése volt a feladat. A versenyzők teljesítménye ezúttal még a korábbi évekénél is lényegesen jobbnak bizonyult. A kecskeméti *Nyitrai Regina* és az érdi *Puskás Petra* hibátlan megoldást nyújtott be, és ezzel maximális pontszámot értek el. Az első tizenegy tanuló 95 százalékos átlagteljesítményt ért el, míg a teljes versenyzői gárda meghaladta a 70 százalékot.

Az önállóan végzett megfigyeléseket összegző kiselőadások elhangzását különösen nagy érdeklődés várta. Az egyetemi docensek, egyetemi oktatók alkotta szakmai zsűri ezúttal sem voltak könnyű helyzetben, amikor értékelni kellett a versenyzők munkáját. A széles tematikát felölelő, kiváló előadások között nemritkán csak egy-egy pontnyi különbség döntött a helyezési sorrendben.

Önálló megfigyeléseken, terepi munkán alapuló kiselőadások szinte kizárólag gimnáziumokból érkezett versenyzőktől hangzottak el. A legjobbak többéves kutatómunkáról számolhattak

be. Volt, aki azt vizsgálta meg például, hogy a *pokoli cselőpók*ra milyen hatással van az éghajlatváltozás, más egy meddőhányó szukcessziós menetének érdekes fordulataiba kínált betekintést, megint más a hálózat kutatás terén szerzett tapasztalatait osztotta meg a hallgatósággal, és volt, aki a hangyaboglárrák sajátos világát mutatta be.

A szakközépiskolai, szakgimnáziumi tanulók témaválasztását ellentmondásosabb kép jellemezte. Most is kevesebb pont díjazta azok munkáját, aki fajlistára szorítkozva mutatták be egy tő vagy park élővilágát, vagy éppen a versenykiírásnak nem megfelelő témát dolgoztak fel, még akkor is, ha az előadás egyébként tartalmában színvonalas, jól illusztrált volt.

A mostani megmérettetésnek az is figyelemre méltó új vonása volt, hogy közgazdasági, vegyipari, sőt ipari szakgimnáziumokból is érkeztek fiatalok. A 11. évfolyamosok erős mezőnyében például megjelent a veszprémi ipari szakgimnázium képviselőjében *Torma Eszter* alig 4 ponttal maradt le az évfolyam győztesétől.

Az egynapos tudáspróba magas színvonalát a szekcióülés zárásaként elhangzott értékelésében dr. *Szalka Éva* egyetemi docens, a kar dékánja is kiemelte. A többi között hangsúlyozta: az eredmények egyértelművé tették, jó döntés volt a tudáspróba megtartása, amely a Kitaibel-verseny szellemiségének ébren tartását is szolgálta. Egyúttal megerősítette, hogy a kar és az egyetem vezetése a jövőben is minden megtesz az országos döntő megrendezéséhez szükséges feltételek megteremtéséért. A tudáspróba őszi meghirdetése elmaradt ugyan a tanévkezdéskor, de arra számítanak, hogy a 2018/2019-es tanévben már lesz folytatás, és ehhez már előre tartalékolják az ehhez szükséges erőforrásokat.

A felkészítőtanárok és a versenyzők nevében is köszönetet mondunk a Széchenyi István Egyetem Mezőgazdaság és Élelmiszer tudományi Karának a példás és előremutató segítőkészségéért, Kitaibel Pál szekcióülés megszervezéséért, zavartalan lebonyolításáért, a költségek átvállalásáért. Ez egyúttal lehetővé tette, hogy a versenyzők térítés nélkül vehessenek részt a szellemi erőpróban. Még arra is kiterjedt a figyelem, hogy az elmúlt hónapokban folyamatosan tájékoztassák az országos döntőbe jutott fiatalokat felkészítő tanárokat a szekcióülés előkészületeiről, a tervezett változtatásokról. Így valamennyi résztvevő felkészült az új helyzetre.

A Kitaibel Pál-verseny ennek ellenére válaszüti elé érkezett. A versenyszervező *Hoczek László* visszavonulásával a folytatás veszélybe került. Annyi bizonyos az egyetem nem vállalhatja át a szervezési feladatokat, erre nincs lehetősége.

A továbblépéshez nélkülözhetetlen az összetett feladat megoldását szívesen vállaló utód megtalálása. Mivel ez a nagyszerű tehetséggondozó verseny a tanártársadalom kezdeményezésére indult el hagyományteremtő útjára, fontos lenne, hogy erre a gondra is ebben a körben sikerüljön megoldást találni.

Az egyetem ebben is alkotó módon közreműködik. Az egyeztetések már zajlanak, de jó lenne mielőbb pontot tenni a folyamat végére. Az idő sürget, hamarosan itt van az új tanév tehetséggondozó versenyére kiírt pályázati támogatás lehetősége. A folytatás iránti igény pedig markánsan jelen van az utódokban. Az egyelőre tanácstalan tanárok és diákok azonban bizonyosan készen állnak a közös munkára.

A VERSENY VÉGEREDMÉNYE

10. ÉVFOLYAM

1. *NÉMETH ZSOMBOR*, Kaposvár, Kaposvári SZC Dráva Völgye Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium (felkészítőtanár: *Borsos Sándor*),
2. *KÓRÓDI FANNI*, Pécs, Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnázium és Kollégium (*Nyisztor Zsolt*),
3. *NYITRAI REGINA*, Kecskemét, Kecskeméti Katona József Gimnázium (*Hegedűs Marietta*).

11. ÉVFOLYAM

1. *KOVÁCS ZSOLT*, Székesfehérvár, Ciszterci Rend Szent István Gimnázium (*dr. Székely Andrásné, Moharas Sándor*),
2. *FÜLÖP ZSÓFIA*, Pécs, Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnázium (*Csikyné Radnai Éva*),
3. *PANYI ANETT*, Eger, Egri Szilágyi Erzsébet Gimnázium és Kollégium (*Kassainé Csuti Dóra, Juhász Tamás*).

A záróünnepségen dr. Szalka Éva dékán nyújtotta át a legjobbaknak az elismeréseket

Nyitrai Regina, a fajismereti forduló legjobbja, egy pannon, bennszülött faj (endemizmus) sorsának alakulását kutatta

A 10. évfolyamos versenyzők legjobbjai balról jobbra: Németh Zsombor, Kóródi Fanni és Nyitrai Regina felkészítőtanáraikkal

A 11. évfolyamosok listavezetői. Kovács Zsolt és Fülöp Zsófia felkészítőikkel